

VI. évfolyam, 2015

Statisztikai Jelentések

DÍSZNÖVÉNYTERMESZTÉS ÉS
GYÓGYNÖVÉNY FELVÁSÁRLÁS

2014. év

Dísnövénytermesztés és gyógynövény felvásárlás
VI. évfolyam, 2015

Megjelenik évente

Felelős szerkesztő

Dr. Vágó Szabolcs

Szerző

Fekete Géza

fekete.geza@aki.gov.hu

Kiadó

Agrárgazdasági Kutató Intézet

H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.

Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944

Telefon: (+36 1) 476-3060

Fax: (+36 1) 476-3304

www.aki.gov.hu

aki@aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

Ezen kívül figyelmébe ajánljuk a Statisztikai Osztály adatgyűjtéseinek összefoglalóit, valamint a rendszeresen megjelenő Agrárgazdasági Figyelőt, amely áttekinti a főbb gazdasági folyamatokat és statisztikai eredményeket.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt

Telefon: (+36 1) 476-3064

Tartalomjegyzék

Összefoglaló	3
Dísnövénytermesztés	3
Gyógynövény felvásárlás	5
Táblázatok	8

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Összefoglaló

A hazai dísznövénytermesztésről és a gyógynövény felvásárlásról az Agrárgazdasági Kutató Intézetben az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program keretében évente készül felmérés. A dísznövénytermesztésre vo-

natkozó adatszolgáltatásban rendszeresen résztvevő termelők száma évről-évre körülbelül négyszáz, míg a gyógynövény felvásárlásról érdemi adatokat küldő vállalkozások száma tíz körül alakul.

Dísznövénytermesztés

A beérkezett adatok alapján, a dísznövénytermesztésre használt terület összesen 1321 hektár volt 2014-ben, ebből a szabadföldi 1257, a fedett fűthető 52, a fedett fűtetlen terület 12 hektár (1. táblázat). A dísznövénytermesztésre használt terület és az egyes dísznövény csoportok termesztőterületének összege között eltérés

mutatkozhat, melynek oka lehet a terület pihentetése, illetve a termesztőfelület éven belüli többszörös használata, vagy az értékesítés elmaradása a növény tenyészideje, káresemény vagy gazdasági tényezők miatt (1., 2. táblázat).

1. táblázat: A dísznövénytermesztésre használt terület, 2014

Megnevezés	Terület
A dísznövénytermesztésre használt terület összesen	1 321
ebből: szabadföldi	1 257
fedett, fűthető	52
fedett, fűtetlen	12

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

A dísznövény csoportok közül a faiskolai növények termesztőterülete volt a legnagyobb (2. táblázat) 2014-ben. A dísznövénytermesztésre használt teljes terület 90 százalékán folytattak faiskolai termelést, 7 százalékán vágott virág, vágott zöld zöld termesztés, 3 százalékán cserepes, hagymás dísznövény termesztés folyt.

Mint az 1. ábrán látható, a faiskolai növények termesztése szinte teljesen (99,5 százalékban) szabadföldi területen történt 2014-ben, a fedett fűtetlen terület aránya mindössze 0,4 százalékot ért el. A vágott virágok területének 64 százaléka szabadföldi, 31 százaléka fedett fűthető, 5 százaléka pedig fedett fűtetlen terület volt. A cserepes növények termesztésére használt terület 14 százaléka szabadföldi, 76 százaléka fedett fűthető, és 10 százaléka fedett fűtetlen terület volt 2014-ben (1. ábra).

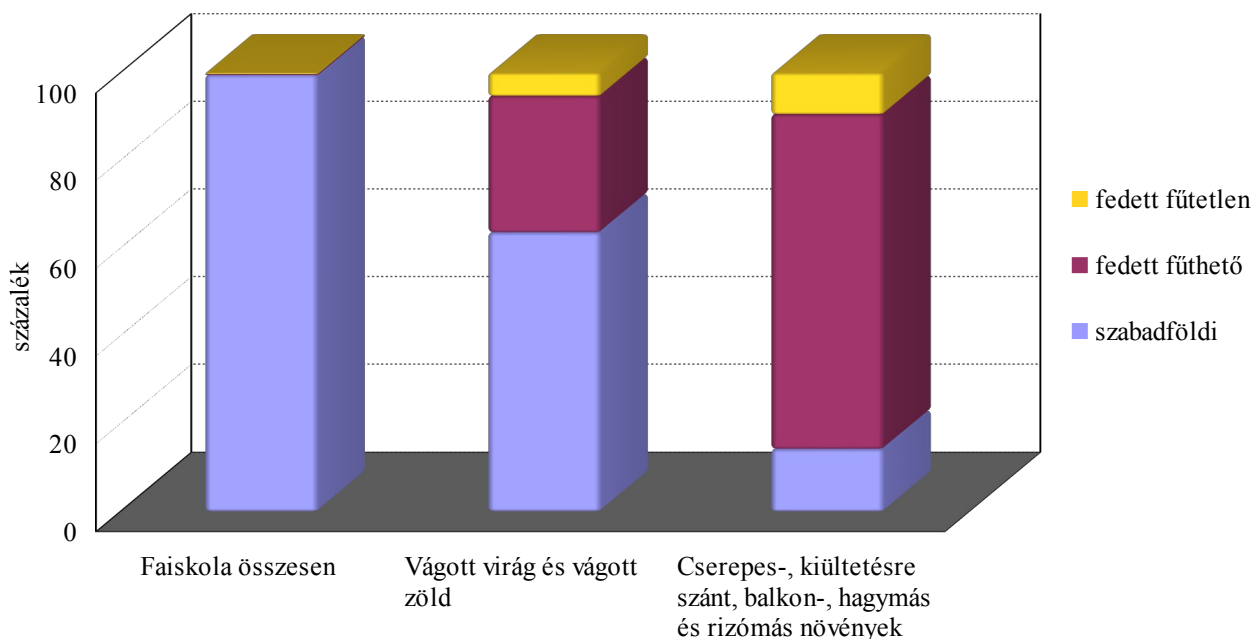
Az összes adatszolgáltató 22 százaléka kizárólag vágott virággal, szintén 22 százaléka csak cserepes, kiültetésre szánt, balkon- vagy hagymás növényekkel foglalkozott 2014-ben. A kertészetek 45 százaléka fő profil-

ként faiskolai termelést végzett. Az adatszolgáltatók hatoda különböző csoportba tartozó dísznövényeket termelt egy gazdaságon belül.

A dísznövény kertészetekben munkát végzők száma 2014-ben kissé meghaladta a 2000 főt, ebből 1260 fő (63 százalék) teljes munkaidőben, 400 fő (20 százalék) pedig részmunkaidőben foglalkozott növénytermesztéssel. A díszkertészetekben alkalmi munkát végzők száma meghaladta a 300-at. A faiskolákban, a dolgozók száma átlagosan 1 főnél kevesebb volt hektáronként, míg az intenzívebb növénykultúráknál meghaladta a 6 főt.

A beérkezett adatok szerint a dísznövénytermesztés nettó árbevétele 2014-ben 8,7 milliárd forint volt, melyből a faiskolai növények árbevétele 4,4 milliárd forint (51 százalék), a vágott virág és vágott zöld termékek árbevétele 2,0 milliárd forint (23 százalék), a cserepes-, kiültetésre szánt és hagymás növényeké pedig 2,3 milliárd forint (26 százalék).

1. ábra: A termesztőterület megoszlása dísznövény csoportonként, 2014

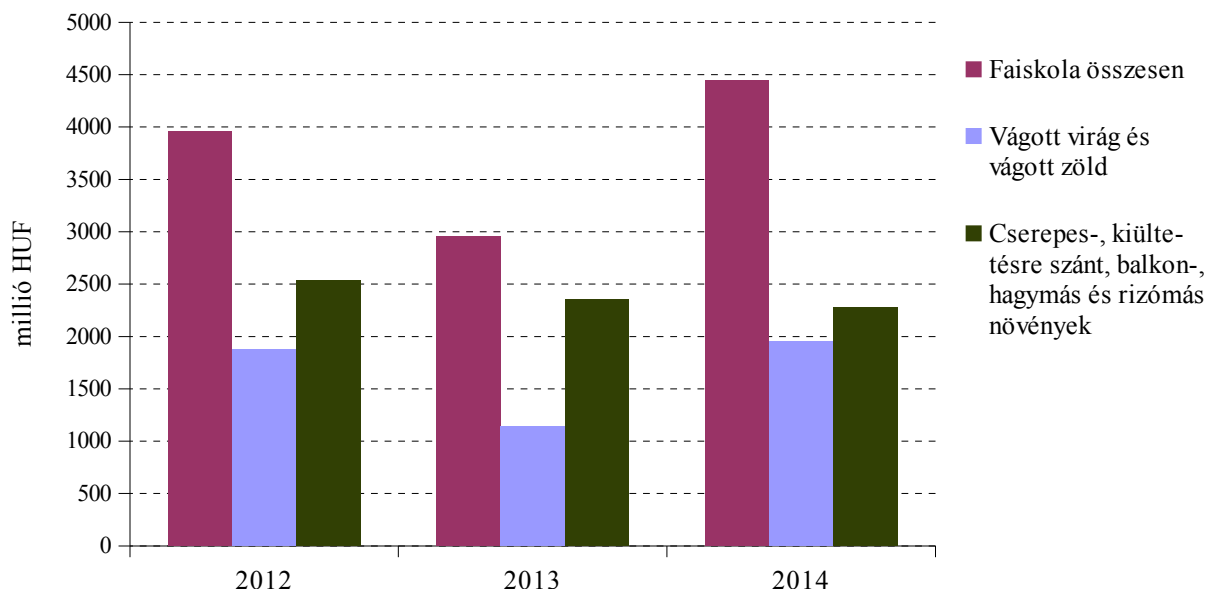

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

Az elmúlt három évben, a dísznövény kategóriák közül a faiskolai tevékenység nettó árbevétele volt a legnagyobb, a vágott virág és vágott zöld termékeké a legalacsonyabb. A cserepes-, kiültetésre szánt, balkon- és

hagymás, rizómás növények nettó árbevétele évről-évre mérséklődött. A vágott virág és vágott zöld termékek nettó árbevétele 2014-ben meghaladta az előző évek szintjét (2. ábra).

2. ábra: A nettó árbevétel alakulása növénycsoportonként (2012-2014)

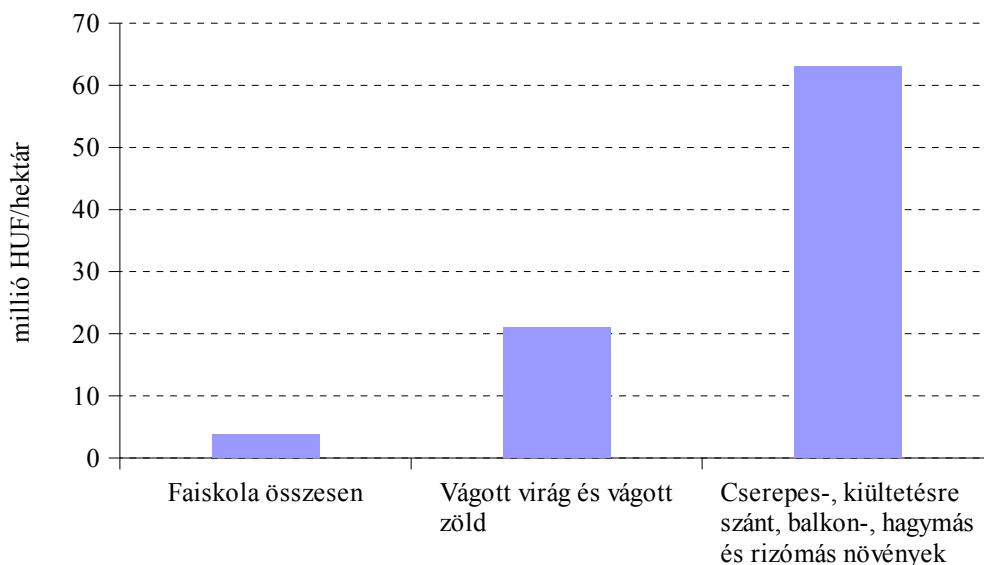

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

Az egy hektárra jutó nettó árbevétel a faiskolai termelésnél 3,8 millió forint, a vágott virágnál 21,1 millió forint volt. Az egy hektárra vetített nettó árbevétel a cse-

repes-, kiültetésre szánt, balkon- és hagymás, rizómás növények esetében volt a legmagasabb, közel 63 millió forint (3. ábra).

3. ábra: Az egy hektárra vetített nettó árbevétel alakulása növénycsoportonként, 2014

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

A KSH adatai alapján a dísznövény-termékeket tartalmazó termékcsoportok (KN0601–0604) export-import egyenlege évről-évre negatív. A külkereskedelmi forgalmon belül az import aránya az utóbbi öt évben minden alkalommal 60 százalék felett volt. Dísznövény-exportunkban a faiskolai termékek aránya meghatározó, de jelentős részesedéssel bír a vágott virág is.

A friss vágott virág (KN06031) importértéke évről-évre jelentősen felülmúlja az exportértékét, és külkereskedelmi egyenlege 2014-ben tovább romlott. A vágott virág kivitele 1,2 milliárd forint árbevételt eredményezett, 18 százalékkal többet, mint 2013-ban. Az import

4,5 milliárd forintos értéke 21 százalékkal meghaladta a 2013. évit. A faiskolai termékek közül a fa és cserjefélék (KN06029045) és más gyökeres növények (KN06029049) exportja 28 százalékkal 1,7 milliárd forintba bővült, az import gyakorlatilag az egy évvel korábbi 1 milliárd forintos szinten maradt, azaz a két faiskolai csoport együttesen pozitív külkereskedelmi mérleget ért el 2014-ben.

A KSH adatai szerint a dísznövény exportunk meghatározó része – a környező országok mellett – a német piacra került. Az import túlnyomórészt Hollandiából, Németországból és Olaszországból érkezett 2014-ben.

Gyógynövény felvásárlás

A gyógynövény ágazat – az agrár-szektor részeként – hagyományosan tartalmazza a gyógynövény gyűjtést, termesztést, felvásárlást és feldolgozást. A felvásárlók alapanyag beszerzése felosztható *termesztett* és *vadon termő*, illetve *nyers* és *drog* formátumú gyógynövényekre. A drog formátum a felhasznált gyógynövény legtöbb hatóanyagot tartalmazó része, melyet többnyire szárítással tartósítottak.

A beérkezett adatok azt mutatják, hogy (a hazai beszerzésben) a virág, a gyökér és a vegyes kategóriában a *vadon termő* növények aránya nagyobb volt, mint a *termesztetteké*. A *termesztett* gyógynövények beszerzése a *nyers* levél és fűfélék csoportjában, valamint a *drog* formátumú magoknál volt jellemző 2014-ben. Az importált gyógynövényeknél – a szállíthatóság és eltarthatóság miatt – a *drog* (szárított) állapot dominál.

A vadon termő fű, gyökér és a vegyes csoportba tartozó gyógynövények átvétele főként közvetlenül a gyűjtőktől történt, míg a virág és a mag-termés esetében a beszerzés nagyrészt köztes felvásárlókon keresztül valósult meg. A vadon termő gyógynövények a gyűjtőkből és felvásárlókból kialakuló többlépcsős gyűjtőhálózaton keresztül jutnak el a feldolgozóhoz.

A legtöbb növényfaj esetében termesztés és gyűjtés egyaránt megfigyelhető. Vannak azonban olyan fajták, amelyeket kizárólag vadon termőként szereznek be, vagy csak termesztett forrásból származnak. Az előbbire példa a bodza (virág), a hárs-félék vagy a csalánlevél, míg az utóbbiak közé tartozik az orvosi zsálya és a borsmenta, amelyek termesztett eredetűek.

A beküldött adatok szerint, a legnagyobb mennyiségben felvásárolt alapanyag a virág-hasznosítású gyógynövények közül a bodza és a kamilla, a leveles gyógy-

növények közül a citromfűlevél és a csalánlevél volt 2014-ben. A legnagyobb mennyiségben termesztett növény a fűvek közül a lósóska és a cickafarkfű volt.

A hazai eredetű, nyers gyógynövény-beszerzés a virág-hasznosítású alapanyagnál 64, a levél-féléknél 81 százalékkal haladta meg az előző évi szintet 2014-ben. A gyógynövények körében 43 százalékkal csökkent a hazai friss eredetű mag-termés beszerzése. A nyers álla-

potú fűfélék esetében az átvétel és a saját termelés összes mennyisége 43 százalékkal emelkedett 2014-ben.

A gyógynövények külkereskedelméről képet kaphatunk a KN1211 termékcsoport adatai alapján, bár a kategória nem fedti le teljesen a gyógynövény-kereskedelem egészét. Gyógynövény exportunk döntő része az Unió országaiba került, a három legfontosabb exportpartnerünk Németország, Szlovákia, Ausztria volt 2014-ben.

Táblázatok

2. táblázat: Dísznövénytermesztés, 2014

Sorszám	Termékcsoport	Díznövénytermesztő terület, m ²			Értékesített mennyiség, darab	Értékesítés nettó árbevétele, ezer HUF
		szabadföldi	fedett			
			fűthető	fűtetlen		
1	Faiskola összesen	11 549 935	11 629	41 310	6 214 262	4 441 318
2	Fenyőfélék	4 499 782	3 169	14 410	787 310	1 611 620
3	ebből: földlabdás	3 973 061			381 385	1 179 691
4	konténeres	406 216	1 309	7 625	396 131	415 032
5	Lombos fák	5 153 335	...	3 370	513 972	1 271 411
6	ebből: földlabdás	4 499 048			163 206	926 767
7	konténeres	185 791	...	3 370	168 454	306 655
8	Cserjék	911 080	935	11 270	2 041 689	944 122
9	ebből: szabad gyökerű	560 743		...	642 063	201 103
10	konténeres	306 578	935	6 545	1 204 329	688 120
11	Szaporítóanyag: fenyőfélék, lombos fák, cserjék	58 932	4 700	5 400	478 767	63 227
12	Rózsató	317 404	...	6 300	1 374 772	280 066
13	Évelők	61 220	...	560	872 742	192 158
14	Szaporítóanyag: évelők	3 050		
15	Karácsonyfa	201 030			10 462	18 570
16	Egyéb	344 102	...		112 775	55 061
17	Vágott virág és vágott zöld	589 781	287 933	49 236	20 431 795	1 955 371
18	Rózsza	...	39 400	6 732	1 249 493	72 844
19	Szegfű	...	37 036	2 600	1 193 723	38 491
20	Kardvirág	16 155	1 200		95 180	5 168
21	Krizantém	2 310	14 915	16 174	467 131	464 19
22	Gerbera		77 244		9 291 400	427 014
23	Lilium		30 540		2 572 170	495 279
24	Nárcisz
25	Tulipán	...	4 500	...	122 500	6 685
26	Jácint	13 001	1 525
27	Frézia		4 800		140 410	14 750
28	Vágott zöld	46 810	5 030	5 550	370 714	60 726
29	ebből: Asparagus	...	1 910	5 350	109 850	5 187
30	Fenyőág	35 500			20 950	500
31	Száritott és más módon kezelt	610			476	125
32	Szaporítóanyag: vágott virág és vágott zöld		2 210 015	151 001
33	Egyéb	520 292	68 058	17 780	2 672 582	634 846
	ebből: Inkalilium	...	13 550	...	1 835 810	153 374
	Gypsophila	...	14 000	6 820	59 219	14 102
34	Lisianthus		3 540	3 750	96 780	9 488
	Őszirózsa	1 400			11 865	483
	Strelitzia		102 750	42 369

táblázat folytatása

Sorszám	Termékcsoport	Dísznövénytermesztő terület, m ²			Értékesített mennyiség, darab	Értékesítés nettó árbevétele, ezer HUF
		szabadföldi	fedett			
			fűthető	fűtetlen		
35	Cserepes-, kiültetésre szánt és balkonnövények, hagymás, gumós és rizómás növények	51 365	275 815	34 157	19 744 673	2 274 399
36	Muskátlí	...	54 640	4 760	1 795 871	374 714
37	Primula	...	19 262	...	476 529	59 952
38	Ciklámen	...	15 179	...	254 478	79 590
39	Árvácska	2 870	13 012	5 347	1 362 601	109 849
40	Mikulásvirág	...	17 700	...	220 678	94 255
41	Krizantém	15 530	19 838	6 391	416 492	103 823
42	Begónia	...	16 306	450	727 662	91 684
43	Egynyári, kétnyári és balkonnövények (kivéve a fentiek)	6 930	61 589	6 190	4 132 232	414 567
44	Szaporítóanyag: cserepes-, kiültetésre szánt és balkonnövények	...	25 942	4 460	9 040 612	642 833
45	Egyéb	4 460	20 395	885	600 928	208 117
	ebből: Azálea
46	Impatiens N.G. hibrid	...	3 578	...	139 010	27 320
	Saintpaulia
47	Hagymás, gumós és rizómás növények	21 540	11 952	2 474	716 590	95 015
48	Tulipán	...	3 080	964	239 150	20 381
49	Orchidea	...	2 342	...	8 100	18 330
50	Nárcisz	...	2 050	410	59 040	3 832
51	Jácint	...	4 330	450	301 150	44 652
52	Írisz
53	Szaporítóanyag: hagymás, gumós és rizómás növények
54	Egyéb hagymás, gumós és rizómás növény	44 500	2 498
55	Dísznövények összesen	12 191 081	575 377	124 703	46 390 730	8 671 088

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

... = adatvédelmi okok miatt nem közölhető

3. táblázat: Gyógynövény felvásárlás, 2014

Sorszám	Termékcsoport	Beszerzés										Értékesítés belföldi továbbfeldolgozásra	
		Termesztett				Vadon termő				Import			
		Termelőtől		Saját termelés		Gyűjtőtől		Felvásárlótól					
		kg nyers	kg drog	kg nyers	kg drog	kg nyers	kg drog	kg nyers	kg drog	kg nyers	kg drog	kg nyers	kg drog
1	Virág	...	2 353	...		382 838	30 634	506 241	71 069		42 227	...	63 386
2	Árnika												
3	Bodza					153 273	9 944	238 041	33 637		33 058
4	Galagonya ágvéggel					3 340		...		3 260
5	Hárs ezüst								...				
6	Hárs orvosi					...	18 047		14 492				...
7	Hibiszkusz										5 375		...
8	Kamilla			...		222 350		261 600	18 100		24 384		18 800
9	Körömvirág	
10	Kövirózsa												
11	Levendula
12	Mórmályva						
13	Levél	...	26 983	72 068	12 234	21 740	129 174	...	35 311		22 720	...	44 380
14	Borsosmenta		10 565		...						9 300		...
15	Citromfűlevél	36 098	8 327				9 780
16	Csalánlevél					15 890	129 174	...	26 101				11 760
17	Fekete ribizli			
18	Galagonya							
19	Gyermekláncfű			
20	Kapor							
21	Keskenyűtifű levél		4 160
22	Majoránna	
23	Muskotályzsálya									
24	Nyírfalevél	
25	Orvosi zsálya	...	2 740		4 573
26	Rozmaring	
27	Fű	...	60 380	722 264	...	307 377	85 655	...	56 222		24 802	...	57 924
28	Aranyvesszőfű					...	16 003		12 155				...
29	Benedekfű
30	Cickafarkfű		...	54 140	14 252		21 150
31	Ezerjófű							
32	Fehér üröm				
33	Izópfü
34	Kakukkfű		6 955
35	Kisvirágú fizikefű	
36	Legyezőfű					
37	Lósóska		
38	Orbánfű					7 250				3 660
39	Tárkonyüröm									
40	Varadicsfű						
41	Vasfű		
42	Zsurló					...	44 400		10 475		...		4 652

táblázat folytatása

Sorszám	Termékcsoport	Beszerzés								Értékesítés belföldi továbbfeldolgozásra		
		Termesztett				Vadon termő						
		Termelőtől		Saját termelés		Gyűjtőtől		Felvásárlótól		Import		
		kg nyers	kg drog	kg nyers	kg drog	kg nyers	kg drog	kg nyers	kg drog	kg nyers	kg drog	kg nyers
43	Gyökér	5 551
44	Csalángyökér											...
45	Édesgyökér
46	Gyermekláncfű									2 301
47	Lestyángyökér											...
48	Macskagyökér
49	Orvosiziliz-gyökér				
50	Tarackbúza-gyökér											...
51	Mag-termés	538 774	134 600	...	535 596	130 023		36 925		257 074
52	Ánizstermés	138 867										4 525
53	Borágómag											...
54	Borókabogyó											...
55	Bodzabogyó				100 723				80 450
56	Csipkebogyó			
57	Csipkehús					...						19 500
58	Édeskömény	154 721								13 245
59	Galagonyabogyó				...			7 900				...
60	Kapor
61	Konyhakömény
62	Máriatövismag	16 990										5 950
63	Mustár	...										4 760
64	Vadgesztenye	...			24 078
65	Vegyes					6 696				...
66	Fagyöngy			
67	Fehérbabhéj											...
68	Kukoricabibe											...
69	Kutyabengekéreg				

Forrás: AKI Statisztikai Osztály

... = adatvédelmi okok miatt nem közölhető

